

NIO_15, 28 Şubat 1977. [10 Rebûlevvel 1397]

Ankara

Aziz Kardeşim, Muhterem Dostum ve Adaşım Tayyip Bey,

İnşallah muhterem yenge hanımefendi ile birlikte, iyisinizdir. Epey zamandır haberlerinizden mahrumum. Sizi her zaman hatırlamaktayım. Bu sefer buna yeni bir sebep de eklendi. “Risale-i Tatar-ı Leh” ve hakkında güzel bir yazı neşrettiğinizi haber aldım. Buna çok sevindim. Zira tam elli sene evvel, ilk defa olarak bu risaleyi Paris’teki Bibliotheque Nationale’de bulup okudum. O zaman Paris’te bulunan Graboresley isminde bir bibliyograf ile bu mevzuyu görüşmek suretiyle, yeni bazı mütemmem malumat aldım. Şu anda hatırımdan silinen, büyük hacimli bir kitaptan bir hayli malumat elde ettim. Memlekete döndükten sonra Bosna’ya yerleşmiş bir Lehistanlı olan Vlado Glück’ten rica edip, bu risalenin kendisine Boşnakça tercümesini yaptırdık. 1936 yılında Lehistanlı Ali Voronowicz ve Muhammet Seyyit el-Hamevi “İslam fi Polonya” isminde bir kitap neşrettiler (Kahire’de) ve Arapça olarak. Malum olduğu üzere, Petrograd Üniversitesi profesörlerinden Antony Muhlinsley İstanbul’da Emin Efendi ismindeki bir kitapçıdan bu risalenin Türkçesini temin etmiş, bunun hem metnini hem tercümesini 1858 yılında neşretmiştir. (risalenin metni sahaflara intikal etmeden evvel meşhur Ragıp Paşa’nın elinde bulunuyordu).

1941 senesinde genç yaşta vefat eden Saraybosnalı Mehmet Hançîç, “el-Hidaye” adlı, Din Görevlileri Cemiyeti mecmuasında bir makale neşretti. Makalede Vlado Glück’ün Boşnakça tercümesini musahhah şekliyle ve Lehistan Müslümanları hakkında bu makaleyi yayınladı. Sonraları O Muslim ach Litewloich adlı risaleyi de (Macieja Tuhana-Baranowsleiego) elde ettim (Varşawa). Paris’te de şarkıyattaki Lehistanlı arkadaşlarımdan Mihail Domaszewicz’ten de bir hayli malumat topladım. Birkaç Lehistan Müslüman talebe ile Lehistan Müftüsü Doktor Yakup Şiyengiye Karsiç ile ahablık kurduk (müftü talebeyi Saraybosna’daki Gazi Hüsrev Bey Medresesine kaydettirmek için getirmişti). Kendisi de İkinci Cihan Harbinden sonra Kahire’de vefat etti. Zaten bu harpten sonra L. Massignon’un ifadesine göre Lehistan’da artık Müslüman kalmadı. Halbuki 14. Asırdan, Kenez Witold’un daveti üzerine (ekseriya) Kırım’dan oraya giden Müslümanlar, bir zamanlar yarım milyonu bulmuştu. Sonra zecri Hıristiyanlaştırma yoluyla sayıları azalmış ve 50 sene evvel yirmi bine inmişti. İlk zamanlarda bu Müslümanlara asalet unvanları dahi (şlahte) verilirdi.

İşte sizin yazınız (ki metnine sahip değilim) bütün bu maziye önümde canlandırdı ve bittabi bu vesile ile sizi de hatırlamaya vesile oldu.

Bir rivayete göre, bu sene emekliye ayrılacaktıysınız. Acaba doğru mu bu haber? Siz giderseniz, enstitünün hali harap olur. Tembel Salih Bey de profesör olmadı ki yerinize geçsin.

Bu seferki derginiz de bir hayli gecikti. İnşallah, tatile kadar çıkar.

Sömeestre tatilimiz de girmek üzeredir. Bir hafta sonra Erzurum’a gitmem lazımdır. Halbuki Şubat başında buraya griple geldim ve ancak birkaç gün evvel ondan kurtulabildim.

Sevgili çocuklarımız, torunlarımız inşallah keza iyidirler. Hepsinin muhabbetle gözlerinden öperim.

Muhterem yenge hanımefendiye arz-ı hürmet eder, sizi de sevgi ve saygı ile selamlarım, aziz kardeşim efendim.

Not: Mevlid-i şerîf kandilinizi, en iyi temennilerimle tebrik ederim.

Mehmet Tayyip Okiç